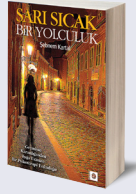

Yayın Adı : Hürriyet Cumartesi Gazetesi
 Yayınlandığı Alan : Moda ve Yaşam Rehberi
 Tarih : 01/09/2012
 Yazar : Doğan Hızlan

rehber

Cingöz Recai'nin toplumsal şifreleri

Sevgili Rauf Hoca'yı (Mutlusu) anarak geçmiş bir yazıya giriş yapacağım. Ne derdi hoca, "iyi işin günü geçmez." Ben de üzerinden zaman geçtiği halde, Seval Şahin'in Kültürel Sermaye Kitabı Hırsız ve Şehir kitabını tanıtacağım

Son yıllarda gerek yerli gerek yabancı polisiye kitapların yayındaki artış belirtmeye gerek yok. Türkiye'de artık iyi polisiyeler yayımlanıyor. Çekimden soyseyybilim ki, Batılı benzerlerinden bilhassa edebiyat ölçeğinde daha nitelikli eserler bunlar... Peki, geçmişteki polisiye yazınları yeterince tanıyor muyuz? Onların yazdıklarının gelişim çığısını biliyor muyuz?

Erol Üyeşancı'nın bu komadaki çalışmaları bizi bilgilendiriyor. Sevgili Rauf Hoca'yı (Mutlusu) anarak geçmiş bir yazıya giriş yapacağım. Ne derdi hoca, "iyi işin günü geçmez."

Ben de üzerinden zaman geçtiği halde, Seval Şahin'in Kültürel Sermaye Kitabı Hırsız ve Şehir kitabını tanıtacağım. Peyami Safa'nın Server Bedi takma adıyla yazdığı Cingöz Recai tipi üzerinde derin, bilimsel bir çalışma yapmış Şahin. II. Meşrutiyet döneminde alınan yolların yaşayan Türk polisiye edebiyatının işlediği meseleleri, seçilen kilitleri, kullandığı kahramanların nitelikleri ve daha birçok yönüyle Batı'daki örneklerinin aksine rasyonel aklın terense ve milliyetçi düşüncelere uygun hareket etmiş görür.

"Peyami Safa'nın, daha doğrusu Server Bedi'nin Cingöz Recai maceraları ise bunların ne kadar yakınımdadır" sorusuna somut Seval Şahin, Pierre Bourdieu'nün alan teorisinden faydalanarak bunu cevapladığı gibi, Bedi hangi kahramanı, hangi mekânda neden kullandığını, olaylarda yer alan karakterlerin sosyal durumundan ekonomik durumuna, yapıldıkları muhitten etki alanına kadar her şeyi detaylandırmış. Bu tır kitapları severim, hem merakla okuyup zevkle okuyacağı bir çalışmadır hem de uzmanların yararlanacağı, o konuda yeni özlümler öğreneceği çalışmadır.

PEYAMI SAFA HAYIRLI SERVER BEDI ÜVEY EVLAT 'Önsöz'de, bize, neden Server Bedi üzerine yoğunlaştığımı, bir deçide kitabın niteliğini tanıtır: "Server Bedi'nin bir romancı olarak ne yazdığı Peyami Safa'nın eserlerini okuyan bir olarak beni her zaman meşgul etmişti. Bu çalışmaya ilk başladığımda amacım aslında Server Bedi'nin romancılığı üzerine bir çalışma yapmaktı. (...)

Ayrıca Peyami Safa'nın Türk edebiyatındaki yerini yeterince karıştı Server Bedi'nin üvey evlat konusunu ve yine bir başka üvey evlat konusunu işleyen polisiye bu üveyik meselesi ile bir araya gelmesi ile benim için oldukça ilginçti."

"Giriş'teki 'Osmanlı - Türk Polisiye Romanı' yazısında bize, polisiye romanları detaylı olarak okumamız için veriyor adı. Çünkü polisiye romanın yazıldığı dönem, siyasi ve toplumsal olarak bir yansıttığı, başka bir yorunla da dönemini etkiledi. İkizlemin bu kitaplarında öne çıkarıyor.

Şahin, Server Bedi ve Cingöz Recai'yi incelerken, bize yazarı ve kahramanı üzerine ayrıntılı ve kuşatıcı düşünmek için araştırma malzemesi de sunuyor. Bu bölümde, polisiye yazarların, kitaplarını ve kahramanlarının adlarını bulabilirsiniz.

BATININ ZEKİSİNE KARŞI YERLİ ZEKİ POLİS

Polisiye romanı yalnız Türk eserler arasında değil, Batı'nın önemli yazarlarıyla da karşılaştırmak.

"Türk edebiyatı, Batı'nın zeki polis ve suçlularına karşılık yerli zeki polis ve suçlular yaratmaya karar vermiştir. İngilizlerin Sherlock Holmes'una karşılık Türklerin Amanvermez Avni, Amanvermez Kadri gibi kahramanları, Fransızların Arsène Lupin'ine karşılık Türklerin Nihalî Sami'di, Amerikalıların Nat Pinkerton'una karşılık Türklerin Kandökmez Remzi'si vardır. Dizi halinde yayınlanan polisiyelerin çoğunun kapaklarında bu tarz ifadelerle rastlamak mümkündür. O halde Türk edebiyatında polisiye özellikle bu dönem ve sonrasında halkın millî duygularına hareket geçiren bir araç rolü üstlenmiştir."

Osmanlı - Türk Polisiye'nin suçlu sınıflarına, romanı okuma ve yorumlama konusunda önemli bir özellik olarak bakıyoruz.

Batı'nın polisiye yazarlarına ve roman kahramanlarına karşılık, bizim polisiye edebiyatımızda da bunun karşılığı görülür.

Ekonomik düzen, gelir dağılımındaki adaletsizlikler, svasızların yaratığı

dengesizlikleri dönem polisiye romanlarından izlemek mümkündür.

Bir yazıma takma adla yazdıkları her zaman tartışma konusu olmuştur. Çünkü takma adla da olsa, birçok yazar o kitapları gerçek yazarıyla bağlarını kurarak oluşturur. Server Bedi ve Cingöz Recai Serileri bölümü, hem polisiye edebiyatın o gün doğduğuna tanıklık, hem Server Bedi-Peyami Safa ilişkisi konusunda Nâzım Hikmet'ten Adile Aydın'a birçok yazıyı gösteriyor hem de edebiyat ile başka alanların bağlantılarını saptıyor.

Sonuç olarak, romanın süzgecinde, incelemelerinin netlik ve içerik olarak edebiyatı anlattığı bir kitap.

Seval Şahin Kültürel Sermaye: Hırsız ve Şehir

DOĞAN HIZLAN'IN SEÇTİKLERİ

Andrew Wheatcroft Kapıdaki Düşman Doğan Kitap		
Timur Kuran Yollar Ayrılırken YKY		Şebnem Kartal Sarı Sıcak Bir Yolculuk 3P Yayıncılık
Halil Cibran Gözyaşları ve Kahkahalar Kapı Yayınları		Monika Peetz Salı Kadınları Kırmızı Kedi Yayınları

DOĞAN HIZLAN'IN SEÇTİKLERİ

Andrew Wheatcroft Kapıdaki Düşman Doğan Kitap		
Timur Kuran Yollar Ayrılırken YKY		Şebnem Kartal Sarı Sıcak Bir Yolculuk 3P Yayıncılık
Halil Cibran Gözyaşları ve Kahkahalar Kapı Yayınları		Monika Peetz Salı Kadınları Kırmızı Kedi Yayınları